

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 listopada 2020 r.

Pozycja 354

POSTANOWIENIE z dnia 26 sierpnia 2020 r. Sygn. akt Ts 171/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący
Bartłomiej Sochański – sprawozdawca
Andrzej Zielonacki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 16 października 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.W.V,

p o s t a n a w i a:

uwzględnić zażalenie i nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 29 listopada 2018 r. (data nadania) A.W.V. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 51 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. z 1958 r. Nr 17, poz. 70; art. 54 ust. 1 i 2 według tekstu jednolitego: Dz. U. z 1961 r. Nr 18, poz. 94) z art. 2, art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 21 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ewentualnie – art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. z 1958 r. Nr 17 poz. 70; art. 54 ust. 1 i 2 według tekstu jednolitego: Dz. U. z 1961 r. Nr 18, poz. 94) w zakresie, w jakim „stanowi podstawę do wywłaszczenia właścicieli nieruchomości budynkowych, które na mocy art. 5 dekretu o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy z dnia 26 października 1945 r. (Dz. U. 1945 Nr 50 poz. 279) stanowiły w dniu wejścia w życie w/w ustawy samodzielne nieruchomości” z art. 2, art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 21 ust. 2 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 16 października 2019 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu z uwagi na to, że zaskarżony przepis nie był podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego w sprawie skarżącej.

3. W zażaleniu z 29 października 2019 r. (data nadania) skarżąca podniosła, że Trybunał błędnie wskazał jako ostateczne rozstrzygnięcie o jej prawach i wolnościach orzeczenie

administracyjne z 1960 r., choć, jak stwierdza, zostało ono wydane na podstawie zaskarżonego przepisu. Jej zdaniem wynika to jednoznacznie z uzasadnienia wyroku NSA. Skarżąca zwraca uwagę, że skarga konstytucyjna dotyczy prawomocnej decyzji nadzorczej Ministra z 5 października 2015 r. Decyzja ta uznawana przez skarżącą za ostateczne rozstrzygnięcie w jej sprawie została, jej zdaniem, wydana wyłącznie na podstawie zaskarżonego przepisu (tak samo, jak decyzja z 8 maja 2015 r.). Uważa także, że to nie orzeczenie administracyjne z 1960 r., a właśnie decyzja Ministra przesądza o jej prawach i wolnościach, ponieważ dopiero w niej wskazano na zastosowanie zaskarżonego przepisu przy wydaniu orzeczenia administracyjnego z 1960 r.

Skarżąca zastrzegła, że gdyby Trybunał uznał, że orzeczenie administracyjne z 1960 r. rozstrzygało jednak o jej prawach i wolnościach, to biorąc pod uwagę uzasadnienie wyroku NSA należy przyjąć, że kwestionowany w skardze konstytucyjnej przepis był podstawą zarówno orzeczenia administracyjnego z 1960 r., jak i decyzji Ministra.

Pełnomocnik skarżącej wskazał jednocześnie, że od wielu lat szukał możliwości poddania kontroli konstytucyjności art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. Nr 17, poz. 70, ze zm.), ponieważ „w jego ocenie jest on niezgodny z wzorcem [k]onstytucyjnym, gdyż narusza on prawa właścicieli do słusznego odszkodowania za pozbawienie ich prawa własności oraz nabytych praw majątkowych akcesoryjnych”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny uznał, że postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu nie jest prawidłowe.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji warunkiem merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest wydanie przez sąd lub organ administracji publicznej ostatecznego orzeczenia o podmiotowych wolnościach lub prawach konstytucyjnych skarżącego, którego podstawę normatywną stanowi regulacja prawna zakwestionowana w skardze. Orzeczenie, o którym mowa, ma kształtować w sposób bezpośredni lub pośredni sytuację prawną skarżącego w zakresie przysługujących mu praw lub wolności zagwarantowanych w Konstytucji.

W niniejszej sprawie skarżąca wskazała jako ostateczne rozstrzygnięcie – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – decyzję Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 5 października 2015 r. (sygn. [...]; dalej: decyzja Ministra). Decyzją tą utrzymano w mocy zaskarżoną decyzję Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 8 maja 2015 r. (sygn. [...]) odmawiającą stwierdzenia nieważności orzeczenia administracyjnego Prezydium Rady Narodowej W. z 20 września 1960 r. ([...]; dalej: orzeczenie administracyjne z 1960 r.) odmawiającego przyznania poprzedniczce prawnej skarżącej prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości, stanowiącej w udziale własność Skarbu Państwa. W zaskarżonym postanowieniu Trybunał przyjął natomiast, że ostatecznie o prawach lub wolnościach skarżącej orzekło Prezydium Rady Narodowej W. w orzeczeniu administracyjnym z 1960 r. Rozstrzygnięcie to – jak uznał Trybunał – nie zostało jednak wydane na podstawie zaskarżonego przepisu.

Trybunał stwierdza, że zdarzenie prawne polegające na odjęciu własności przedmiotowej nieruchomości miało podstawę w innym akcie prawnym niż decyzja Ministra. Niezależnie od tego, decyzja ta, powołana przez skarżącą jako ostateczne orzeczenie w jej sprawie, została wydana na podstawie przepisu stanowiącego przedmiot wniesionej skargi, a skarżąca uprawdopodobniła, że prowadzi ona do ingerencji w sferę jej konstytucyjnie chronionych praw lub wolności podmiotowych, wskazanych jako podstawa rozpatrywanej skargi. Stwierdzić trzeba, że skarga konstytucyjna nie jest przy tym oczywiście bezzasadna (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK).

Zważywszy na okoliczność, że w postępowaniu wstępnym Trybunał Konstytucyjny bada jedynie istnienie przesłanek formalnych do wniesienia skargi konstytucyjnej, a formułując zarzuty przedstawione w zażaleniu skarżąca podważyła podstawę odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Mając to na uwadze, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.